

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2017 roku, sygn. akt. III C 136/17, w sprawie z powództwa J. R. (1) przeciwko A. R. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi: 1) zasądził od A. R. na rzecz J. R. (1) kwotę 15.614,30 zł wraz z: a) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 12.899,50 zł od dnia 16 listopada 2016 r. do dnia zapłaty, b) ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 2.714,80 zł od dnia 25 maja 2017 r. do dnia zapłaty, oraz kwotę 781 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania; 2) ustalił, że odpowiedzialność A. R. w zakresie pkt 1 a powyżej jest solidarna z J. R. (2), w stosunku do którego istnieje prawomocny nakaz zapłaty z dnia 10 stycznia 2017 r. wydany przez Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi sygn. akt III Nc 2205/16; 3) oddalił powództwo w pozostałym zakresie; 4) przyznał adw. Ł. S. z Kancelarii Adwokackiej w Ł. przy ul. (...) kwotę 4.428 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu.

Apelację od powyższego orzeczenia w zakresie pkt. 1 i 2 wywiodła strona pozwana zarzucając naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodów poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału procesowego i pominięcie zeznań świadka A. K. oraz strony pozwanej A. R. na okoliczność czasu i sposobu korzystania z lokalu mieszkalnego położonego w Ł. przy ul. (...), a także istnienia poważnego konfliktu pomiędzy pozwaną a jej byłym mężem J. R. (2), którego uczestnikiem był również powód J. R. (1) czego następstwem było dokonanie przez Sąd istotnych ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zgromadzonego w sprawie materiału procesowego i przyjęcie, że pozwana nieprzerwanie w okresie objętym pozwem korzystała z przedmiotowego lokalu,

- art. 328 § 2 k.p.c. polegające na sporządzeniu wadliwego uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, poprzez pominięcie podania przekonujących powodów i motywów rozstrzygnięcia oraz powołania dowodów będących podstawą wyroku,

- art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, gdy roszczenie powoda narusza zasady współżycia społecznego, przez co jest nadużyciem jego prawa podmiotowego, gdyż żądając zapłaty odszkodowania od pozwanej narusza interesy majątkowe swojej wnuczki N., a wyegzekwowanie odszkodowania od jej matki godzić będzie w możliwość zaspokojenia bieżących potrzeb dziecka, a także żądanie opuszczenia mieszkania skierowane zostało po wytoczeniu powództwa o zapłatę alimentów przeciwko synowi powoda oraz w trakcie sprawy rozwodowej toczonej z udziałem pozwanej i synem powoda, przebiegającej w bardzo konfliktowej atmosferze.

Skarżąca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

A także o dopuszczenie nowego dowodu w postaci protokołu rozprawy głównej w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, VI Wydział Karny, sygn. akt VI K 977/16 na okoliczność stosowania podsłuchu przez J. R. (2) za wiedzą i zgodą J. R. (1).

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i obciążenie pozwanej kosztami postępowania za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Sąd Okręgowy pominął zgłoszony przez skarżącą w apelacji dowód w postaci protokołu rozprawy głównej na okoliczność stosowania podsłuchu przez J. R. (2). Występujący w art. 381 k.p.c. zwrot: "potrzeba powołania się na

nowe fakty i dowody wynika później" nie może być pojmowany w ten sposób, że "potrzeba" ich powołania może wynikać jedynie z tego, iż rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji jest dla strony niekorzystne, gdyż takie pojmowanie art. 381 k.p.c. przekreślałoby jego sens i rację istnienia. (...) ta ma być następstwem zmienionych okoliczności sprawy, które są niezależne od zapadłego rozstrzygnięcia pochodzącego od sądu pierwszej instancji. W sprawie nie nastąpiła taka zmiana okoliczności.

W pierwszej kolejności za chybiony należało uznać zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie bez ich wszechstronnego rozważenia w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego oraz poprzez jego wybiórczą ocenę. W myśl powołanego wyżej przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, iż wbrew twierdzeniom apelującego w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez ten Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś wszelkie podniesione w tym zakresie w treści apelacji zarzuty stanowią w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi jakimkolwiek błędem ustaleniami Sądu pierwszej instancji. Wbrew stanowisku skarżącej Sąd Rejonowy nie pominął zeznań świadka A. K. co do czasu korzystania z lokalu przez pozwaną. Z zeznań tego świadka, czy informacyjnych wyjaśnień pozwanej wynikało, że pozwana zajmowała lokal do połowy lutego 2016 roku (k. 74), co też zostało ustalone przez Sąd Rejonowy. Sąd ten wskazał także na okoliczność złych relacji małżeńskich istniejących pomiędzy pozwanymi.

Stwierdzić należy, iż chybiony jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 328 § 1 k.p.c. Lektura pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia pozwala bowiem stwierdzić, że Sąd Rejonowy szczegółowo wyjaśnił motywy stanowiska przyjętego u podstaw rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu, co więcej uczynił to wieloaspektowo i wyczerpująco. W konsekwencji stwierdzić trzeba, że pisemne uzasadnienie kwestionowanego wyroku w pełni realizuje funkcje przypisywane temu dokumentowi, który pełniąc rolę sprawozdawczą przede wszystkim pozwolić ma na zrekonstruowanie rozumowania, jakie wiodło do sformułowania wniosków przyjętych przez orzekający sąd, dla możliwości ich zweryfikowania w toku kontroli instancyjnej. Tak opisanym wymogom odpowiadają pisemne motywy orzeczenia sporządzone przez Sąd Rejonowy.

Chybiony okazały się również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 5 k.c. Zdaniem pozwanej przepis ten powinien zostać uwzględniony w postępowaniu, z uwagi na interesy majątkowe wnuczki powoda a córki pozwanej.

Zastosowanie art. 5 k.c. nie może udaremniać możliwości dochodzenia przez powoda odszkodowania w sytuacji kiedy wypowiedział umowę użyczenia. Jednocześnie istotne jest, że powód dochodzi odszkodowania za okres od momentu kiedy skuteczne stało się wypowiedzenie umowy użyczenia od dnia 1 kwietnia 2015 roku do lutego 2017 roku. W tym okresie pozwani korzystali z lokalu powoda wbrew jego woli. Bez znaczenia jest czy pozwana faktycznie przez cały ten okres faktycznie zamieszkiwała w lokalu, istotne jest, że pozwana trzymała tam swoje rzeczy. Pozwana dopiero na rozprawie w dniu 20 lipca 2017 roku przekazała powodowi klucze do lokalu i oświadczyła, że opróżniła lokal ze swoich rzeczy i wymeldowała się. Argumentem wskazującym, że żądanie powoda nie może być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, jest że kwota żądana przez powoda zawiera się jedynie w granicach rzeczywiście poniesionych przez powoda opłat za lokal. Nie obejmuje korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby dysponował lokalem zgodnie ze swoją wolą.

Okoliczności dotyczące sytuacji materialnej pozwanej czy jej małoletniej córki nie są wystarczające do uznania, że zachodziły wyjątkowe okoliczności, które pozwalały uznać, że dochodzenie przez powoda roszczenie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Zastosowanie lub odmowa zastosowania przepisu art. 5 k.c. musi być zobiektywizowana, co zapewnia precyzyjną argumentacji będącej podstawą rozstrzygnięcia. Sąd oceniając stosowanie w konkretnej sprawie art. 5 k.c. musi wyjaśnić, jakim wartościom i ze względu na jakie okoliczności konkretnej sprawy dał pierwszeństwo, nie kierując się przy tym z góry określonym schematem myślowym. Omawiana klauzula generalna ma charakter wyjątku, co oznacza, że odmowa udzielenia ochrony prawnej musi być uzasadniona istnieniem okoliczności szczególnie rażących (Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna, z dnia 9 listopada 2016 r., II CSK 93/16, L.). W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły szczególnie rażące okoliczności, które nakazywałyby zastosowanie art. 5 k.c. i oddalenie powództwa. Okolicznością taką nie jest trudna sytuacja finansowa pozwanej. Na uwagę natomiast zasługuje, że pozwana swoim postępowaniem naraziła się na koszty jakie powstały w związku z tym, że nie opuściła lokalu pomimo, że wypowiedziana została jej umowa użyczenia. Takie zachowanie pozwanej nie zasługuje na ochronę w świetle zasad współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie przepisu art. 385 k.p.c.

W punkcie 3 wyroku Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi na rzecz adwokata Ł. S. kwotę 1.476 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym. Jej wysokość została ustalona odpowiednio do § 8 pkt 5 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 i § 4 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r (Dz.U. z 2016 r, poz. 1716).